

ΚΛΑΥΔΙΟΥ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ

Η
ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς μηνιαίας ἐπιθεωρήσεως
« ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ » Φεβρουαρίου 1938

ΑΘΗΝΑΙ, 1938

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Γ. Ν. ΚΑΡΑΜΑΛΕΓΚΟΥ ΒΙΣΧΥΛΟΥ 27

ΚΛΑΥΔΙΟΥ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ

ΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Η

ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Ανατύπωση έκ της μηνιαίας επιθεωρήσεως
« ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ » Φεβρουαρίου 1938

ΑΘΗΝΑΙ, 1938

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Ν. ΚΑΡΑΜΑΛΕΣΚΟΥ ΒΙΣΧΥΛΟΥ 27

ΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ

Πεποιθότες ότι αι αρχαί τής Ὀρθολογικῆς Ὀργανώσεως δεόν να διαδοθῶσιν ευρύτερον, ἵνα μελετηθῶσι, καθῶσον, εἶναι αναμφισβήτητον, ὅτι αποτελοῦσι σήμερον τοὺς κυριωτέρους παράγοντας τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς προόδου διὰ τῆς μειώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ διοικήσεων δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν ἐπιθυμοῦντες ὅπως αἱ μέθοδοι ταύτης ἔχωσι περαιτέρω προσαρμογὴν εἰς πάσας τὰς μορφὰς τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως, εἰς ἃς δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι βελτίωσιν εἴτε τῆς ἀποδόσεως εἴτε τῶν ὄρων ἐργασίας καὶ ἔχοντες τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ διάδοσις αὐτῶν μεταξὺ πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἀνταλλαγῆς πορισμάτων καὶ σκέψεων μεταξὺ τῶν συνεχίζομεν τὴν μελέτην μας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Θεωροῦντες ὅτι ἡ Ὀρθολογικὴ Ὀργάνωσις ἀποτελεῖ κίνησιν ἀρκούντως προχωρημένην, ὥστε ἡ θεμελιώδης ὀρολογία τῆς νὰ δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐγκαθιδρυθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ὄθουμένοι ἀπὸ τὴν ἐκφραστῆσαν εὐχὴν, κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν—τῆς 28 καὶ 29 Μαΐου 1937—τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιστημονικῆς Ὀργάνωσεως τῆς Ἐργασίας (1), συσταθείσης ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας τῷ 1936, ὅτι μία κατανόησις ἀληθῶς διεθνῆς τῶν προβλημάτων τῆς Ὀρθολογικῆς Ὀργανώσεως ἀπαιτεῖ ὅπως ἐκάστη χώρα ἀνεύρῃ ταυτοσήμους ὄρους ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς γλώσσῃ (2) καὶ δάσει τῆς ἀποφάσεώς τῆς, δι' ἧς διευτυπώθησαν οἱ σχετικοὶ ὅρισμοί, προβαίνομεν εἰς τὸν προδιορισμὸν τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας τῶν θεμελιωδῶν ὄρων, τῶν μᾶλλον χρησιμοποιοῦμένων, ἵνα

(1) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐξ 9 μελῶν τοῦ Δ. Σ. τοῦ Δ.Γ.Ε., ἐξ ὧν οἱ 3 προέρχονται ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κυβερνήσεων, τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν καὶ οἱ λοιποὶ 6 εἶναι πραγματογνώμονες, ἐλεγχομένοι τῶν 4 ἐκ τούτων ὑπὸ τοῦ Διεθνoῦς Ἰνστιτούτου Ἐπιστημονικῆς Ὀργάνωσεως τῆς Ἐργασίας.

(2) Σχετ. πρὸλ. •Revue Internationale du Travail• τοῦ Bureau International du Travail, vol XXXVI N° 2, Γενεύη, Αὐγούστος 1937.

οὔτοι καταστῶσι καὶ παρ' ἡμῖν σταθεροὶ καὶ ἀκρίβεις. (3)

A) Διοικήσεις. — Ἐπιστημονικὴ Διοίκησις. (4)

α) Διοικήσεις καλεῖται τὸ σύνολον τῶν συνηρμοσμένων καὶ συνεχῶν ἐνεργειῶν, δι' ὧν διευθύνεται πᾶσα ἐπιχειρήσις, πᾶσα ὑπηρεσία ἢ διοικήσις δημοσία ἢ ἰδιωτικὴ.

β) Ἐπιστημονικὴ Διοικήσις καλεῖται ἡ Διοικήσις ἢ βασισμένη ἐπὶ ἀρχῶν καὶ μεθόδων αἵτινες προκύπτουσιν ἐξ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν.

Συνεπῶς ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα εἶναι ὁ οὐσιώδης καὶ ἀποφασιστικὸς παράγων τῆς Ἐπιστημονικῆς Διοικήσεως, ἥς τὰ κυριώτερα μέρη εἰσὶν 1) ἡ παρατήρησις διὰ στατιστικῶν, μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν, διὰ παραστάσεως γραφικῶς τῶν γεγονότων κ.λ.π., 2) ὁ πειραματισμὸς, 3) τὸ μέτρον καὶ 4) ἡ ἐπαγωγὴ, ἥτις ἄγει εἰς συμπεράσματα καὶ ἐπιτρέπει τὴν διατύπωσιν νόμων καὶ τὴν ἐπιβολὴν κανόνων ἐφαρμογῆς.

Αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ μέθοδοι προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνῆς καὶ εἰσέρχονται εἰς ἄλλας τὰς φάσεις τῆς Ἐπιστημονικῆς Διοικήσεως, αἵτινες εἶναι 1) Ἡ τυποποίησις (standardisation) (5), ὁ σχεματισμὸς τύπων, ἧτοι ἀρίστων λύσεων πάντων τῶν προβλημάτων αἵτινα

(3) Οἱ ἐν λόγῳ ὅρισμοί πρόκειται ν' ἀνακοινωθῶσι καὶ εἰς τὸ ἔδωμον Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Ε.Ο.Ε., ὑπὸ τοῦ Διαβάνος Ἰνστιτούτου Ε.Ο.Ε., ὅπου θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἐν Οὐασιγκτῶνι.

(4) Τὸν ὅρον «Management» ἀποδίδομεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ διὰ τοῦ «Διοικήσις», ὡς πλημύχοντα περισσότερο πρὸς τὴν πραγματικὴν Ἀμερικανικὴν ἔνοιαν. Λαμβάνοντες ταύτην ὡς ὑπέριστα ἔργον τῶν διευθυντῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, αὕτη δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς ἄλλα ἀποδοθείσας, ὡς «διοθουνοίς», «διαρρύθμισις», κυβερνήσις κ.λ. («gouvernement» τὴν ὄρισαν εἰς τὸ ἔργον τοῦ ὁ Henri Fayol). Μερικοὶ ἐπρότεινον τὸν ὅρον «διαχειρίσις» (gestion), ἀλλ' οὗτος εἶναι ἀκατάλληλος, ὡς ὑπενθυμίζων λογιστικὰς πράξεις. Ὁ ὅρος «Management» χρησιμοποιεῖται ἐπίσης πρὸς κατονομασίαν εἴτε τοῦ ὄργανου, ὅπου εἶναι ἐπιφορτισμένον μὲ τὴν διοίκησιν οὐδὲν ποτε ὄργανισμοῦ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ, εἴτε τοῦ τρόπου, εἴτε τῆς ἐπιστήμης τῆς διοικήσεώς της.

(5) Ὁ ὅρος οὗτος ἠρευνήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας Karl Bücher καὶ εἶναι γενικὸς, ἀναλύεται δὲ εἰς τρεῖς ἔνοιαις 1) τὴν ἐξειδικευτὴν (Spezialisierung) τῆς παραγωγῆς, 2) τὴν τυποποίησιν ὑπὸ στενωτέρων ἔνοιων (Typisierung) καὶ 3) τὴν ἐνομοίωσιν (Normalisierung) τῶν παραγομένων προϊόντων. (Ἀναλ. πρόβ. Κλ. Μπανταλούκα «Ὀρθολογιστικὴ Ὁργάνωσις» ἐν ἐπιθεωρησὶ «Ἐργασία» τεύχη 306—315).

θέτει ή Διοίκησης μιὰς επιχειρήσεως, διατυπομένων διά τυπικών υποδειγμάτων καθορίζεται δὲ παρ' ἀρχῶν, νόμων καὶ κανόνων ἐνδεικνυμένων ὑπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης. 2) Ἡ προπαρασκευὴ (planning) (6), ἣτις συνίσταται εἰς τὴν παρασκευαστικὴν ἐργασίαν τῆς μελούσης διοικήσεως ἐπιχειρήσεώς τινος, διὰ τῆς καταρτίσεως προγραμμάτων βασισζομένων ἐπὶ ὀρισμένων τύπων· τοῦτο δύναται νὰ ἀφορᾷ τὰς ὀλικὰς ἢ μερικὰς ἐνεργείας τῆς ἐπιχειρήσεως. 3) Ἡ ἐκτέλεσις, ἣτις μέλλει νὰ γίνῃ κατὰ τὴν τυποποίησιν ἢ τὴν προπαρασκευήν. 4) Ὁ ἔλεγχος, ὅστις συνίσταται εἰς τὴν καταχώρησιν τῶν ἀποτελεσμάτων ὡς καὶ εἰς τὴν σύγκρισιν αὐτῶν πρὸς καθηρητισμένα προγράμματα, ἐπὶ τῇ θάσει καθορισμένων τύπων· κατ' εὐρυτέραν ἔννοιαν, ὁ περὶ οὐ πρόκειται ἕρος ἐπεκτείνεται εἰς πᾶσαν πρᾶξιν τῆς διοικήσεως, ἀπορρέουσαν ἐξ αὐτοῦ. 5) Τέλος, ἡ συνεργασία, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν εὐσυνειδήτως καὶ ἐλευθέρως προσφερθεῖσαν τοιαύτην ὑπὸ τῶν διαφόρων ὀργάνων τῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κοινοῦ ἔργου· εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ἕρος τελεσφόρου ἐφαρμογῆς τοῦ συνόλου τῆς ἐπιστημονικῆς διοικήσεως καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν προαναφερθέντων παραγόντων.

Ἡ Scientific Management δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς θεωρία Ἀγγλοσαξωνική, λαβοῦσα τὴν γέννησίν της εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ διαδοθεῖσα κυρίως εἰς τὰς χώρας τὰς ὀμιλοῦσας τὴν Ἀγγλικήν. Διὰ τοῦτο ἐγένετο χρήσις τῆς Ἀγγλικῆς διατυπώσεως εἰς τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν τῆς διεθνοῦς ἐκθέσεως ὀρισμῶν, καίτοι δὲν εἶναι τρεχούσης ἀκόμη χρήσεως εἰς τὰς λατινικὰς γλώσσας. (7)

Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίσωμεν ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀληθῆς Ἐπιστημονικὴ Διοίκησης, εἰ μὴ μόνον ὅπου παρτηρεῖται, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἔλων τῶν δογματικῶν στοιχείων, ὀρισμένων μέτρων καὶ ὀρισμένην ἰσορροπίαν. (8) Πᾶν, ὅ,τι ὑπερβαίνει τὸ μέτρον τοῦτο ἢ διαταράσσει τὴν ἰσορροπίαν, δέον νὰ στιγματισθῆ ὡς ψευδοεπιστημονικὴ διοίκησης (pseudo-scientific management). Ἐάν, ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ἐπιστημονικῆς Διοικήσεως εἰς ἐπιχειρήσιν τινα, τὸ μέτρον

(6) Ἀντίστοιχος λέξις τῆς Ἀγγλικῆς δὲν ὑφίσταται παρ' ἡμῖν, προεκρίναμεν ὅμως τὴν ἀνωτέρω ὡς ἀποδίδουσαν περισσότερον τὴν αἰκίαν ἔννοιαν.

(7) Ἐκτὸς τοῦ Ἰταλικοῦ ἔρου «Managgione».

(8) Πρὸλ. Κλ. Μπανταλοῦκα «Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. U. Balliol Scott δοθεῖσα διὰ λέξεϊ περὶ τῆς Ἐπιστήμης ἐν τῇ Διοικήσει» ἐν τῇ μηνιαίᾳ ἐπιθεωρήσει: Νέα Πολιτικὴ, Δεκέμβριος 1937.

9) Γίνεται ἐπίσης χρήσις τοῦ ἔρου «Ὀργάνωσις» πρὸς καθορισμὸν τῆς ὀργανικῆς διατάξεως ἐπιχειρήσεώς τινος, ἐπιτρεπούσης τὸν ἄριστον συντονισμὸν τῶν λειτουργιῶν της. Ὁ ὡς ἄνω ἕρος προέρχεται ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ «Organisation». Διὰ τοῦ ἔρου Ἐπιστημονικὴ Ὀργάνωσις τῆς Ἐργασίας ἀποδίδομεν τὸν ἀντίστοιχόν του Γαλλικόν «Organisation Scientifique du Travail».

καί ἡ ἰσορροπία τηροῦνται καλῶς, ἢ ἐπιτόχωσιν ὡς χαρακτηριστικώτατα ἀποτελέσματα, ἀπὸ κοινωνικῆς μὲν ἀπόψεως τὴν ἐπιστημονικὴν διαρρυθμίσειν τῶν ὅρων τῆς ἐργασίας καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων, ἀπὸ οικονομικῆς δὲ ἀπόψεως τὴν καταστολὴν τῆς σπατάλης καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀποδόσεως.

Β) Ὁργάνωσις. — Ἐπιστημονικὴ Ὁργάνωσις (τῆς Ἐργασίας).

α) Ὁργάνωσις καλεῖται τὸ σύνολον τῶν ἐνεργειῶν, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς εἶναι ὁ τέλειος συντονισμὸς τῶν λειτουργειῶν πάσης ἐπιχειρήσεως, πάσης ὑπηρεσίας ἢ διοικήσεως δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς.

β) Ἐπιστημονικὴ Ὁργάνωσις καλεῖται ἡ ἐπὶ ἀρχῶν καὶ μεθόδων ἀπορρουσῶν ἐξ ἐπιστημονικῆς ἐρευνῆς στηριζομένη ὀργάνωσις.

γ) Ἐπιστημονικὴ Ὁργάνωσις τῆς Ἐργασίας καλεῖται τὸ σύνολον συντονισμένων ἐνεργειῶν, αἵτινες ἀποβλέπουσιν ὡς ἐγκαταστήσει καὶ διατηρήσει τὴν ἀρίστην διαρρυθμίσειν τῆς ἐργασίας εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν, εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν ἢ διοίκησιν δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν καὶ αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ ἀρχῶν καὶ μεθόδων ἀπορρουσῶν ἐξ ἐπιστημονικῆς ἐρευνῆς.

Διὰ τοῦ ὅρου «συντονισμὸς τῶν λειτουργειῶν» δέον γὰρ ἐννοηθῆ ὁ τρόπος καθ' ὃν ρυθμίζονται αἱ κατανομαὶ τῶν καὶ αἱ ἐνδιάμεσοί των σχέσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν «ἐπιστημονικὴν ἐρευναν» δέον γὰρ ἀνατρέξωμεν εἰς ὅσα περὶ διοικήσεως ἐλέχθησαν. Διὰ τῆς «διαρρυθμίσεως τῆς ἐργασίας» πρέπει γὰρ ἐννοηθῆ ὁ τρόπος καθ' ὃν πᾶσα ἐνεργητικότης, πνευματικὴ ἢ χειρωνακτικὴ, συμβάλλουσα εἰς τὴν λειτουργίαν μιᾶς ἐπιχειρήσεως, παρασκευάζεται, ἀρχεται καὶ ἐκτελεῖται.

Τὸ οὐσιώδες στοιχεῖον τῆς ἀληθοῦς ὀργανώσεως εἶναι ἡ ἔννοια τῆς ὑπερτάτης τάξεως (optimum), ἣτις ἐνέχει τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὸ μέλλον. Πᾶσα ὀργανωτικὴ δρᾶσις παραμελοῦσα τὴν ἔννοιαν ταύτην, δέον γὰρ στιγματισθῆ ὡς ψευδοὐργάνωσις, λαμβάνουσα πολλᾶκις τὴν μορφήν μιᾶς ὑπεροργανώσεως. Συγκρινομένη πρὸς τὰς καθορισθείσας ἐκφράσεις, ἢ Ε.Ο.Ε., παρέχει πλέον συγκεκριμένην ἔννοιαν, εὐρισκομένην εἰς ἀμεσωτέραν σχέσιν πρὸς τὴν ὕλικὴν ἐνεργητικότητα τῆς ἐπιχειρήσεως. Συνεπῶς ἀπολαβεῖ ἰδιαίτερας ἐννοίας εἰς τοὺς κύκλους εἰς οὓς αἱ ἐπαγγελματικαὶ φροντίδες τοὺς φέρουσι πρὸς πρακτικὰ ζητήματα ἐκτελέσεως τῆς ἐργασίας ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιχειρήσει. Ἡ διατύπωσις αὕτη ἦτο κατ' ἀρχὰς—κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Γάλλων σχολιαστῶν τοῦ Frederick W. Taylor, αἵτινες πρῶτοι εἰσήγαγον τὴν θεωρίαν του εἰς Εὐρώπην—ἢ ἀπόδοσις τοῦ Scientific Management. Ἡ συγχρὴ ὁμοῦς

ρας, είναι φυσικόν ὅπως ἡ Ὀρθολογικὴ Ὀργάνωσις ἀντιπροσωπεύῃ κυρίως γερμανικὴν ἔννοιαν. Πράγματι, ἐταυτίζεται, εἰς τὴν μεταπολεμικὴν Γερμανίαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, πρὸς ἄλλας ἀναδιοργανωτικὰς προσπάθειάς, ὁμαδικὰς ἢ ἀτομικὰς, αἵτινες ἀπέβλεπον ὅπως ἀποκτήσωσι τὴν *Wirtschaftlichkeit* ἕλων τῶν οἰκονομικῶν ἐνεργητικότητων. Διὰ τοῦτο ὁ ὅρος οὗτος χρησιμοποιεῖται κυρίως εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην. Ἐπίσης γίνεται χρῆσις τούτου συγγάκεις εἰς τὰς Λατινικὰς χώρας, σπανίως ὅμως ἀπαντᾷται εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν, οὐδέποτε δὲ εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας. Ὅταν οὗτος χρησιμοποιηθῆται εἰς τὰς Ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας, νοεῖται πάντοτε ὑπὸ τὴν εὐρείαν αὐτοῦ ἔννοιαν, δηλαδὴ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. (11)

Ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἐμπειρικῶν μεθόδων διὰ μέσων καὶ μεθόδων πλέον λογικῶν, πολλάκις περιωρίσθη εἰς τὴν ἀπλὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀνθρώπων διὰ μηχανῶν. Διὰ τοῦτο ὁ ὅρος «Ὀρθολογικὴ Ὀργάνωσις» ἐταυτίσθη ὑπὸ πλείστον πρὸς τὸν τῆς «Μηχανοποιήσεως». Ἡ συνταύτισις ὅμως αὕτη δικαιολογεῖται μόνον ὅταν ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς μηχανῆς στηρίζεται ἐπὶ συστηματικῷ λογισμῷ καὶ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης.

Πράγματι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς Ὀρθολογικῆς Ὀργάνωσεως ἐγένετο ἐνίοτε ἀντικατάστασις ἐμπειρισμοῦ, ἀποτελεσματικοῦ ὅμως, διὰ μέσων καὶ μεθόδων νέων, θεμελιουμένων ἐπὶ ἀτελοῦς ἢ ἑλλειποῦς λογισμοῦ καὶ ἐπὶ ἀναζητήσεως μὴ ἐπιστημονικῆς. Αἱ τοιοῦτου εἶδους μεταρρυθμίσεις, δεόν νὰ στιγματισθῶσιν ὡς ψευδοορθολογιστικαί.

Ἡ Ὀρθολογικὴ Ὀργάνωσις εἶναι τότε μόνον ἀξία τοῦ ὀνόματός της, ὅταν ὁ συστηματικὸς λογισμὸς τὸν ὅποιον χρησιμοποιεῖται, δὲν λαμβάνει μόνον ὑπ' ὄψει τοὺς τεχνικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς παράγοντας, ἀλλὰ διαπνέεται ἐπίσης καὶ ἀπὸ κοινωνικὰς σκέψεις, ἂν δὲν μεριμνᾷ μόνον περὶ τῶν ἀμέσων ἀποτελεσμάτων ἀλλ' ἐπίσης καὶ περὶ τῶν ἀποτέρων συνεπειῶν.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑΣ

Τακτικὸν Μέλος Ἑταιρίας Ἐπιστημονικῆς Ὀργάνωσεως
τῆς Ἑργασίας

(11) Πρὸβλ. ἀνκλ., Γ. Τουρνάκη «Ἐσωτερικὴ Ἐμπορικὴ Πολιτικὴ—Οἰκονομικὴ Πολιτικὴ τῶν Σουηδικῶν καὶ Trusts», Ἀθῆναι 1929. Ἐνίοτε συμβαίνει ὅπως συγκροτήματα τοῦ εἶδους τούτου νὰ ἔχωσι συσταθῆ διὰ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τῆς διατηρήσεως ἐπιχειρήσεων σὺν ὀικονομικῶς ὄντων. Τοιαύτη ἐνέργεια στερεῖται τοῦ δικημοφροντικῆς στοιχείου, ὅπερ δεόν νὰ χαρακτηρίζῃ πᾶσαν ἐνέργειαν, συνεπῶς ταῦτα δὲν ὑπάγονται ἐνταῦθα.